

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

XXXVIII. An licentia ad concedendam ingrediendi facultatem, requiratur,
quod sit etiam in scriptis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

resol. 26. num. 8. Villalobos tom. 2. tractatu 35. diff. 46. num. 4. & multi alij sentiant, licentiam, nec speciale, nec in scriptis exigi, quando causa est clara, vt si verbi gratia sit ad ingressum Confessarij, infirmis sacramenta ministrantis, medici, barbitonforis, camentariorum, lignariorum, & ministriorum similium, ex eo, quod hi omnes excipiuntur in cap. periculofo, iuncta Glossam verb. causa, de statu Regular. in 6. cum enim ibi textus concedat ex causa iusta ingressum, Glossa ponit exemplum in his ministris) tamen probabilis sit etiam oppositum. Doctores quos citat, & sequitur Bonac. cit. punct. 3. numero 2. & ratio est, quia in dicto cap. periculofo exigitur praeter causam claram specialis licentia superioris; quare non est verum, hos excipi in illo textu: & Gloss. ibi verb. causa, solum ait, in his concurrere causam, non tamen ait, hos excipi, quasi ius ipsum eis ingressum, inconsulto superiore, concedat: & Tridentinum vltra causam, & licentiam Superioris in eo textu requirit etiam vt sit in scriptis: vide quae dicuntur infra dubit. 40.

11 Neque obstat, si dicas, quod hi omnes ministri comprehenduntur in licentia v. g. ministrandi sacramenta, medendi infirmis, vel construendi edificium, &c. ex eo, quia cum ipsorum ingressus ad hanc exequenda sit fini illi omnino necessarius, videtur in iis licentiis inclusus; siquidem qui concedit principale videtur etiam concedere accessoria, sine quibus principale obtineri non potest, l. 2. ff. de iurisd. omni. iud. ergo, &c.

Respondetur enim, quod in dicta licentia hi omnes ministri comprehenduntur, omnes quidem in specie, non autem omnes in individuo; quia hi omnes in specie sunt necessarij, non autem hi omnes in individuo; quin aliquos ex ipsis in individuo, ratione iuuentutis, vel improbae famae, posset Superior iure optimo iudicare indecentes, atque adeo illius ingressum denegare electis alijs ministris maturioris aetatis, & bonae famae. Quapropter ad illud, quod dicitur, concedentem principale videri concedere accessorium: Respondetur, id intelligendum esse, nisi sit aliqua specialis illius accessorii prohibitio, ob quam in talis accessorii concessione specialis aliquis modus concedendi exigatur, vt est in casu nostro.

12 Illud tamen cum Nauarro Comment. 4. de Regular. num. 60. Graff. 1. part. decis. libro 4. cap. 23. numer. 6. in fin. Azorio tom. 1. libro 13. cap. 8. quest. 8. Rodrig. tom. 1. qq. Regular. quest. 46. art. 2. in fin. Tamburino de iure Abbat. disputat. 23. quest. 9. Bonacina de claus. quest. 4. punct. 2. & Lezana verb. Clausura, num. 25. dicendum est, quod vbi repentina horum ministrorum necessitas occurrat, & si superioris licentia in scriptis expectetur, periculum sit in mora, licentia in scriptis tunc necessaria non sit; quia aliter non satis esset repentinis his necessitatibus consultum, quapropter dicendum, quod talis casus sit exceptus ex epicheia, vel quod praesumatur adesse Superioris licentia; quinimmo si sit periculum in mora, quod obtineatur illa oretenus, nec oretenus illam obtineri necessarium erit ob easdem rationes. Nauar. Graff. & alij Doctores in locis supra cit. Quamvis, si in solo scripto expectando periculum esset, necessaria sit licentia verbotenus; quia iura requirunt licentiam, eamque in scriptis obtentam coniunctam: ergo vbi necessitas non excusat ab vtroque, id quod absque morae periculo seruari poterit, necessarium seruandum erit. Doctores, quos citat, & sequitur Bonac. contra Nauarr. & Graffium in locis supra cit.

13 Caterum, an quando periculum est expecta-

re licentiam Praelati, tam in scriptis, quam oretenus, non autem sit periculum expectare licentiam Abbatissae Monasterij, haec necessarium sit expectanda?

Respondetur distinguendo: si Abbatissa generalem a Praelato facultatem huius licentiae concedenda habet, videtur necessarium expectanda; & in scriptis etiam, si in scriptis illam expectare periculum non sit; quia cum tunc Abbatissa ad hanc licentiam concedendam sit legitima Praelata, cessat necessitas illius non obtinenda; Nauar. Bonacina, & Graff. ubi supra. At si Abbatissa dictam generalem a Praelato facultatem non habet: Respondetur, quod adhuc (licet Nauar. & Graff. in locis supra cit. negent tunc licentiam Abbatissae esse necessarium expectandam, forsan ex eo, quia cum absque ea commissione careat Abbatissa facultate huius licentiae concedenda, frustra haec licentia Abbatissae expectaretur;) tamen affirmandum sit, etiam tunc licentiam Abbatissae necessarium esse expectandam; tum quia certum non est, quod Abbatissa iure ordinario non possit eam licentiam concedere, sicut colligitur ex iis, quae dicebantur dubit. 33. tum quia in casibus urgentibus, in quibus non potest sine mora periculo Praelatus adiri, ex praesupposita Praelati voluntate videtur eam licentiam concedere, ad Abbatissam spectare: sicut quando non potest sine mora periculo pro dispensatione aliqua Pontifex adiri, expectanda est dispensatio Episcopi; quippe qui ex praesumpta Pontificis voluntate potest, ratione necessitatis, tunc dispensare. Vide Doctores supra citatos, praecipue Rodriguez tom. 1. quest. 46. art. 2. in fin. & quest. 47. art. 4. in fin. & Barbosa de offi. Episc. part. 3. allegat. 102. num. 39. Bonacinam quest. 4. punct. 3. num. 2. Tamburinum disp. 23. quest. 9. & Lezanam num. 25. qui subdunt, quod recte facerent superiores, si pro casu necessitatis dicto, quin & pro casibus ordinariis passim occurrentibus, vt quoad medicos, camentarios, lignarios, & similes (quorum opera passim indigent Moniales) Abbatissis, vel Monialium Confessariis facultatem concedendi licentiam in scriptis tribuerent.

Ceterum, quae dicta sunt de licentia ingressus, eadem dicas de licentia egressus (scilicet Monialis e Monasterio) quam in scriptis etiam debere esse, dicebam supra dubit. 7. ex Motu Pij V. qui incipit: Decori, & honestati.

DVBITATIO XXXVIII.

An licentia ad concedendam ingrediendi facultatem, requiratur, quod sit etiam in scriptis?

S V M M A R I V M.

- 1 Licentia ad concedendam ingrediendi facultatem non requiritur, quod sit etiam in scriptis.
- 2 Licentia ad concedendam ingrediendi facultatem non est proprie ingrediendi licentia, quam solam in scriptis obtineri petit Tridentinum corrigens cap. periculofo, de Regular. in 6.
- 3 Iuris correctio est stricte interpretanda.
- 4 A diuersis non valet illatio.
- 5 Privilegium ad eius valorem non requirit scripturam, nisi aliter in aliquo casu iure praescribatur.
- 6 Facultas arbitry alteri commissa exigit scripturam in concedenda licentia ingressus.
- 7 Usus receptus in quibusdam locis, quo Episcopus, vel

vel ipsius Vicarius facultatem quandam generalem quoad personas, sed specialem ingressum in scriptis concedit, approbatur.

- R** Espondetur, quod quamvis Rodriguez & Graff. locis supra cit. affirmare videantur, forsan ex eo, quia hæc licentia est indirecte, & remote ad ingressum (tamen cum Diana part. 3. tractatu 2. resol. 129. & Bonacina de clausura, quest. 4. punct. 3. numero 4. probabiliter negetur; ita ut sufficiat, eam oretenus obtineri. Ratio est, quia non est verè ingrediendi licentia, quam solum in scriptis obtineri petit Tridentinum sess. 25. de Regular. cap. 5. Non enim dispositio Tridentini (cum quoad hoc corrigat caput 3. periculoso, de Regularib. in 6. ubi solum licentia petebatur, & cum iuris correctio sit strictè interpretanda) extendi debet ad eam, quæ verè, & propriè non est ingrediendi licentia: quod autem non sit ea verè, & propriè ingrediendi licentia, inde confirmatur, quia Abbatissa in hoc casu tenebatur dare licentiam in scriptis (cum non aliter dare licentiam possit implemēt Prælatus.) At si prior esset licentia ingrediendi, hæc posterior Abbatissæ licentia scripto non indigeret: quapropter cum iura non requirant scripturam in huiusmodi facultate, seu privilegio, sed solum in ipsa licentia ingrediendi, & formaliter loquendo, aliud sit facultas concedendi licentiam ingrediendi, & aliud licentia ipsa ingrediendi, consequens est, quod à diuersis non valeat illatio.
- l. Papinianus, ff. de Minor. præsertim** quia de ratione privilegij non est scriptura, nisi aliter in aliquo casu iure præscribatur, ut dicebam dubit. præcedenti, & tradunt communiter Doctores, quos citat, & sequitur Bonacina de legib. disp. 1. quest. 1. punct. 4. num. 49.
- C**æterum, si facultas solius arbitrij daretur Abbatissæ (sicut & Confessario, vel alteri) verbi gratia si Prælatus diceret: *Concedo ingrediendi licentiam ei, quem ingredi Abbatissa, vel aliter indicabit esse necessarium*; tunc facultas ingressus esset in scriptis concedenda, quia ea est vera, & propria ingressus licentia. Quamvis arbitrium Abbatissæ, vel Confessarij, in scriptis etiam esse non debeat, cum ipsum arbitrium Abbatissæ, vel Confessarij non sit ingressus licentia: quapropter approbo praxim, & usum in quibusdam locis receptum, quo Episcopus, vel ipsius Vicarius, facultatem quandam generalem quoad personas, sed specialem quoad ingressum in scriptis concedit quibusdam operariis (quorum opera indigere solent Moniales) ut Confessariis, medicis, camentariis, fabris lignariis & similibus quos elegerit Abbatissa: hoc enim non est privilegium, seu facultas concedendi licentiam, sed est concessio licentiæ, seu licentia ipsa ingrediendi, quam in præcedenti dubit. dixi in scriptis concedendam esse.

DVBITATIO XXXIX.

An ut licentia ingrediendi sit legitima, requiratur, quod ingrediendi causa sit iusta, & manifesta?

SUMMARY.

- 1** Licentia ingrediendi ad hoc ut sit, iusta requiritur quod ingrediendi causa sit iusta, & manifesta.

- 2** Causa concedendi licentiam requiritur quod sit manifesta soli Prælato.
- 3** Manifestum & publicum differunt inter se, & quare.
- 4** In moralibus probabilitas sufficit ad rectè, & prudenter operandum.
- 5** Operans cum conscientia dubia peccat pro ratione peccati, cuius periculo se exponit.
- 6** Causa ut sit rationabilis, & iusta, debet esse necessaria, non quidem necessitate extrema, sed tantum necessitate morali.
- 7** Minor causa requiritur ad concedendam licentiam ingressus seminarum, quam virorum.
- 8** Minor causa requiritur ad concedendam licentiam ingressus matris, & sororum, quam aliarum seminarum.
- 9** Minor causa requiritur ad concedendam licentiam ingressus in Monasterij receptacula, quam ad officinas interiores.
- 10** Causa reputatur necessaria necessitate morali quotiescumque ministerium exercendum concernit utilitatem Monasterij, vel saltem sic petit charitas.

R Espondetur affirmatiue, patet ex cap. unic. in princip. de statu Regular. in 6. ibi: *Nisi rationabilis, & manifesta causa existat*, ubi Ioan. Andr. numero 22. Ancharan. num. 3. Dominic. num. 9. Franci. num. 5. Nauar. Comment. 4. de Regular. num. 59. Azor. tom. 1. lib. 13. cap. 8. quest. 6. Rodrig. tom. 1. qq. Regular. quest. 46. art. 8. Lezana verb. Clausura, numero 26. Bonacina de clausura, quest. 4. punct. 4. numero 1. & Confectius tit. 20. cap. 6. notant utrumque coniunctim requiri, & merito, quia textus coniunctim loquitur.

Requiritur autem, quod causa sit manifesta, scilicet soli Prælato, quia solius Prælati est iustitiam causæ iudicare; tum quia Pontifex petit causam manifestam, non publicam: manifestum autem, & publicum differunt inter se; tum quia raro accidere potest, quod toti populo, vel maiori illius parti causa manifesta sit. Lezana cit. num. 26. Bonacina numero 3. & Rodrig. cit. questione 45. art. 4. & cit. questione 46. art. 8. ubi rectè subdit, sufficere, quod sit manifesta soli Prælato moraliter, id est, ut probabiliter iudicet, illam esse iustam, quia in moralibus probabilitas sufficit ad rectè, & prudenter operandum; tum quia alioquin, aut infinitis scrupulis aditus aperiretur, aut superior, antequam alicui licentiam ingrediendi concederet, procelsum constituere deberet ad veritatem certò cognoscendam: quod præter benignam Pontificis intentionem in casibus tam frequenter occurrentibus necessarium esse non arbitror. Secus dicendum est, si causa sit dubia, utrum scilicet ad sit causa concedendi licentiam, vel utrum ea sit sufficiens, & iusta, quia operans cum conscientia dubia peccat pro ratione peccati, cuius periculo se exponit, iuxta illud: *Qui amat periculum peribit in eo*.

Requiritur etiam, quod causa, ad hoc ut sit rationabilis, & iusta, sit necessaria, quia sic caput periculoso explicuit Tridentinum sess. 15. cap. 5. de Regular. ibi: *In casibus necessariis*, & Gregorius XIII. in Motu, *Ubi gratia*, ibi: *Pro necessariis urgentibus*. Non quidem necessaria necessitate extrema, sed tantum necessitate morali, quia omne præceptum morale (quale est hoc de seruanda clausura) necessitatem tantum moralem petit ad ipsius transgressionem excusandam. Bonacina de clausura questione 4. punct. 4. numero 1. Lezana cit. num. 26. Miranda de Monialibus quest. 2. art. 4. concl. 2. Barbosa de offic. & potest. Episc. 3. part.